

standen moeten afleggen. De Kleine Goudplevier is waarschijnlijk de steltloper die de langste non-stop vluchten maakt.

De "lytse swarten" werden altijd in het laatst van het vangseizoen gevangen, in de meeste gevallen na enige vorstdagen, wanneer de gewone Goudplevieren al waren doorgetrokken. Verschillende wilsterflappers vertelden mij dat het dikwijls voorgevallen was dat er al werd geschaatst op de dichtgevroren sloten, wanneer men in het veld stond om de laatste trekkers te bemachtigen. Werden er dan "lytse swarten" gevangen, dan wist men zeker dat het snel met de trek was afgelopen. Een flapper uit Hindelopen, die vlak tegen de toenmalige Zuiderzee aan ving, vertelde dat in het laatst van december met enige dagen harde noordwestelijke winden en de daardoor hoge tijen, de "lytse swarten" ook met de Bonte Strandlopers binnendijs kwamen.

Wanneer men de beschrijvingen vergelijkt van deze elf onafhankelijke vangers, die geen enkele aantekening over vangsten of tijdstippen daarvan maakten, geen weet hadden van de topografie van verenkleden en ook op geen enkele manier bewust waren van deze bijzondere vangsten, dan is het verbazingwekkend hoe groot de overeenkomsten zijn tussen de verschillende verklaringen en hoe zij in overeenstemming zijn met de recente literatuur (bijvoorbeeld Glutz von Blotzheim *et al.* 1975, Hayman *et al.* 1986). Daarom ben ik ervan overtuigd dat, hoewel volgens de *Avifauna van Nederland* (CNA 1970) er slechts twaalf vondsten en één waarneming bekend zijn, er aanzienlijke aantallen Kleine Goudplevieren in vroeger jaren moeten zijn gevangen, en daaruit volgend dat met vorstinval een niet gering aantal moet zijn doorgetrokken. Een mogelijke verklaring voor het zo laat doortrekken, kan zijn dat zij sterk zijn gebonden aan getijdengebieden als foerageerplaats en zich daardoor het langst konden handhaven met vorstinval. In dit verband is het opmerkelijk dat Hayman *et al.* (1986) erop wijzen dat *Pluvialis fulva* meer dan de twee andere Goudplevieren in getijdengebieden foerageert. Ook tijdens een recente expeditie langs de kusten van ZO-Azië (Thailand en Maleisië) bleek dat het echte wadvogels zijn die zich hoofdzakelijk met schelpdieren voeden (C. Swennen).

Hoewel de trekroute van de Aziatische Kleine Goudplevier grotendeels langs de kusten van Oost-Azië ligt, is het denkbaar dat vanuit het broedgebied waar de gewone en de Aziatische Kleine Goudplevier elkaar overlappen, de Kleine Goudplevieren meertrekken met de gewone Goudplevier langs de Oostatlantische trekroute. Een verklaring voor het uitblijven van vangsten van de Kleine Goudplevier in recente tijden is niet voorhanden. Wel is het aantal vergunningen voor het vangen aanzienlijk ingekort, en nu bovendien het vangen meer een recreatieve bezigheid is geworden, wordt het onder extreme omstandigheden, zoals vorst,

niet meer uitgeoefend. De vorstperiode was juist de tijd met de grootste kans om "lytse swarten" te vangen. Mogelijk kunnen ook in de westelijke broedpopulaties veranderingen hebben plaatsgevonden en ook is het niet ondenkbaar dat de trekroute naar de zuidelijke overwinteringsgebieden is verlegd.

Summary *On the Pacific Lesser Golden Plover* *Pluvialis fulva* as a migrant in Friesland

Interviews with eleven part time professional catchers (average age 71) of Golden Plovers in the province of Friesland suggest that these people trapped considerable numbers of Pacific Golden Plovers *Pluvialis fulva* in the first half of this century. They called this golden plover "little dusky plover". Their independent descriptions of plumage, body condition, time of occurrence, and flight behaviour agree with each other. Their reports are in accordance with the current literature on the Pacific Golden Plover. The plovers were mainly caught just for the first cold spell in the autumn, at a moment that the majority of Golden Plovers *P. apricaria* had left the province. In recent years, there are no records. The reason for its absence now can not be given.

Literatuur

- COMMISSIE VOOR DE NEDERLANDSE AVIFAUNA 1970. Avifauna van Nederland. Brill, Leiden.
- EENSHUISTRA O. 1973. Goudplevier en wilstervangst. Fryske Akademy, Leeuwarden.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N., BAUER K. M. & BEZZEL E. 1975. Handbuch der Vögel Mitteleuropas, 6/1. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.
- HAYMAN P., MARCHANT J. & PRATER T. 1986. Shorebirds: an identification guide to the waders of the world. Croom Helm, London.
- JUKEMA J. 1987. Was de Kleine Goudplevier (*Pluvialis fulva*) eens een talrijke doortrekker in Friesland? Vanellus 40: 84-99.
- KNOX A. 1987. Taxonomic status of "Lesser Golden Plovers". Br. Birds 80: 482-487.

J. Jukema,
Haerdawei 44, 8854 AC Oosterbierum

Ringvondst van een Oehoe *Bubo bubo* in Twente

Dank zij mijn werk voor particuliere landgoederen in Twente kwam ik een interessante ringvondst op het spoor. De op Twickel werkzame jachtopziener J. H. Spijkerman vertelde mij dat zijn zwager B. Markslag eind 1984 langs rijksweg E8 bij Rijssen de resten van een zeer grote roofvogel of uil had gevonden; volgens Markslag van een arend, volgens Spijkerman van een Oehoe! Om het verhaal nog intrigerender te maken: de vogel was geringd...

Op mijn verzoek werd het ringnummer aan mij doorgegeven: Vogelwarte Helgoland 15272. Nadere bijzonderheden van de ringcentrale lieten lang

op zich wachten maar onlangs kwam uitsluitel: warempel een Oehoe! De vogel was op 18 september 1983 in het "Regierungsbezirk" Weser-Ems geringd. Van de ringer, Heinz-Wilhelm Bergerhausen, kreeg ik schriftelijk enige bijzonderheden. De vogel was in april 1983 uitgebroed in Tierpark Solingen (Roergebied) en in september 1983 uitgezet bij Hagen in het Teutoburgerwoud. Het betreft dus een zogenaamde *Zuchtuhu*. Ruim een jaar na het uitzetten (december 1984) werd de vogel c. 95 km ten WNW van de plaats van vrijlating bij Rijssen doodgevonden.

In januari 1988 bezochten J. A. Meijerink en ondergetekende jachtopziener Spijkerman, bij welke gelegenheid hij ons de geprepareerde resten (de schedel en een poot) liet zien. Om het loopbeen zat nog de kapitale ring met een doorsnede van zeker 2 cm. De schedel viel op door zijn forse afmetingen en was opmerkelijk breed (7.8 cm). Verder vielen de voor een uil zo kenmerkende grote oogkassen op. De grote haaksnavel had (gemeten vanaf het voorhoofd) een lengte van 5.4 cm. De bruin bevederde poot had reusachtige klauwen: de lengte van de nagel van de binnenteen bedroeg 4.0 cm, de lengte van de nagel van de achterteen was 3.3 cm. Volgens Glutz von Blotzheim & Bauer

(1980) wijzen deze maten op een wijfje, een bevestiging van de opgave van de ringer. Schedel, poot en ring zijn in het bezit van de vinder (B. Markslag te Hengelo).

Ook over de vindplaats zijn enige bijzonderheden te melden. De vinder was op de resten van de Oehoe opmerkelijk gemaakt door azende Zwarte Kraaien *Corvus corone*. Ter hoogte van Enter-Rijssen doorsnijdt de E8 een dunbevolkt gebied gekenmerkt door de volgende landschapstypen: (1) een stuwwal (Friezenberg/ Rijsserberg) met uitgestrekte naaldbossen en grote landbouwcomplexen (essen), (2) een heide- en veengebied (natuurreserveaat Borkeld/ Elsenerveld) en (3) een grootschalig broekontginningslandschap (Elsenerbroek/ Enterven).

Er zijn maar zeer weinig gevallen bekend geworden van Oehoes die naar Nederland zijn afgedwaald. Deze hebben echter wel uitgewezen dat Oehoes zich in onze streken (jaren)lang in het wild kunnen handhaven. Zo leefde langer dan zeven jaar een Oehoe in de duinen bij Den Helder (van den Berg 1979, Steinhaus 1981). In Twente verbleef in de jaren zestig lange tijd een Oehoe in de bossen van het landgoed Meuleman bij Beuningen (gemeente Losser). De nu 76-jarige jachtopziener J.

Schedel en poot van de Oehoe die in december 1984 dood bij Rijssen werd aangetroffen (Hodes, Delden). *Skull and foot of Eagle Owl Bubo bubo found dead in December 1984 near Rijssen.*

Rolink vertelde mij nog onlangs hierover. Zijn boeiende verhaal stemt (25 jaar later!) nog tot in de details overeen met het door Coldewey (1964) opgetekende relaas. Ook de bij Rijssen gevonden Oehoe zou, gezien het landschap ter plaatse, van voldoende prooiaanbod verzekerd kunnen zijn geweest (zoals Patrijzen *Perdix perdix*, kraaiachtigen, konijnen).

De terugmelding van de Oehoe bij Rijssen, ruim een jaar na het uitzetten en op een afstand van bijna 100 km van de plaats van vrijlating, valt enigszins buiten het gemiddelde beeld. Van 176 in de Bondsrepubliek Duitsland in 1973-77 uitgezette Oehoes werd maar liefst 71% (n = 62) in het eerste levensjaar teruggemeld; terugmeldingen verder dan enkele tientallen km van de plaats van vrijlating behoren tot de uitzonderingen (Glutz von Blotzheim & Bauer 1980). Volgens dezelfde bron zijn de voornaamste doodsoorzaken van uitgezette Oehoes in BR Duitsland: verkeer (28%), afschot en vangst (25%) en draden (25%). De Oehoes van Den Helder en Rijssen zijn in dit beeld helaas maar al te goed inpasbaar...

Hoe spectaculair op zich ook, toch moet de vondst van een in de nabijheid van onze landsgrenzen uitgezette Oehoe tot nadenken stemmen. Men moet hierbij denken aan de hoge verliescijfers van uitgezette exemplaren (ook relatief ten opzichte van "wilde" jongen, vgl. Glutz von Blotzheim & Bauer 1980), aan het aspect van faunavervalsing en aan mogelijke opwakkerende polarisatie tussen jagers en natuurbeschermers. Persoonlijk zou ik niet graag zien dat de thans herstellende stand van de Kerkuil *Tyto alba* in het grensgebied van West-

Duitsland en Nederland door uitgezette Oehoes gefnuikt zou worden!

Summary *Ringing recovery of an Eagle Owl *Bubo bubo* in the Netherlands*

In December 1984, a ringed Eagle Owl was found dead along a highway in the eastern part of the Netherlands. It turned to be a captive bred bird, which had been released in September 1983 at a distance of 95 km in Federal Republic of Germany. Two previous Dutch records of straggled Eagle Owls in 1960-80 have shown that individuals of this species can maintain themselves for several years in suitable habitats in the Netherlands. Nevertheless, great caution has to be exercised as regards re-introduction of Eagle Owls in areas (like the Netherlands and NW. Germany), where this species has disappeared from wildlife centuries ago (cf. Glutz von Blotzheim & Bauer 1980).

Literatuur

- VAN DEN BERG A. B. 1979. Oehoe *Bubo bubo* bij Den Helder. Dutch Birding 1: 16-17.
COLDWEY C. J. 1964. Tweede waarneming van Oehoe (*Bubo bubo bubo*) in Nederland. Limosa 37: 315-316.
GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N. & BAUER K. M. 1980. Handbuch der Vögel Mitteleuropas, 9. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.
STEINHAUS G. H. 1981. Oehoe van Den Helder geschoten in februari 1981. Dutch Birding 3: 58.

Onno de Bruijn,
Morshoekweg 39, 7552 PE Hengelo (Ov)